

8

Učební materiály pro výuku češtiny jako cizího jazyka u žáků se sluchovým postižením

Žofie Nedbalová

Pro potřeby výuky žáků se sluchovým postižením, kteří se český jazyk učí postupy blízkými výuce češtiny jako cizího jazyka, lze využívat celou řadu didakticky propracovaných materiálů. Typickým zástupcem takových materiálů jsou učebnice. Patří sem však i další zdroje – on-line materiály, obrázky, videa, přehledy gramatiky, slovníky a další. Chceme-li pro žáka (žáky) vybrat co nejvhodnější učební pomůcky, je důležité:

- znát svůj cíl (vědět, co chceme žáky naučit);
- mít přehled o využitelných materiálech;
- konkrétní pomůcku detailně prozkoumat a vědět, jak s ní pracovat – prostudovat manuál pro učitele (pokud je součástí pomůcky) a porozumět koncepci daného materiálu.

Didaktické materiály je nutné umět kreativně a flexibilně využívat – obměňovat či doplňovat cvičení, přizpůsobit náplň věku, schopnostem a aktuálním jazykovým potřebám žáků.

8.1 Typy učebních materiálů

8.1.1 Učebnice

Učebnic, které se zaměřují na výuku češtiny metodami užívanými při výuce cizích jazyků, je na současném trhu nepřeberné množství.⁹⁶ **Učitelé češtiny žáků se sluchovým postižením zpravidla kombinují několik učebních materiálů dohromady.** Ty pak doplňují materiály, které za účelem výuky svých žáků vytvářejí sami, příp. dostupné materiály upravují.⁹⁷

---

96 Viz např. aktualizované přehledy učebnic na webových stránkách Inkluzivní škola.

97 K tomu viz např. *Tematická zpráva – vzdělávání dětí a žáků se sluchovým postižením* (2017).

I když výuka češtiny těchto žáků vychází z metodických zásad výuky češtiny pro cizince, je nutné mít na paměti, že žák se sluchovým postižením má mnohá další specifika, kterými se od „běžného“ cizince učícího se česky odlišuje. To je potřeba při užívání dostupných učebních materiálů zohledňovat.⁹⁸

Nelze doporučit jeden konkrétní titul. Potřeby jednotlivých žáků jsou různorodé. Mnohé z učebnic však při efektivním využití a případné úpravě dobře poslouží. Při výběru konkrétního materiálu bychom měli zvažovat následující kritéria:

- komu je učebnice určena (věk, úroveň);
- jaký je výběr a řazení témat a jejich návaznost (jaká je jejich aktuálnost, přitažlivost pro cílovou skupinu a funkční využitelnost v praktickém životě, jaké sociokulturní kompetence si žáci mají pomoci této učebnice osvojit);
- jak je vykládána gramatika (v jakém sledu, jaký je výběr gramatických jevů, zda je např. české skloňování a časování prezentováno celé najednou, nebo postupně po jednotlivých krocích; zda se předpokládá, že žáci gramatická pravidla sami vyvodí a zformulují, nebo jsou jim předkládány přehledy k naučení a následné aplikaci; zda je učebnice určena žákům určitého mateřského jazyka a čeština je vykládána kontrastivně právě vzhledem k tomuto jazyku aj.);
- jaký je podíl, role a vzájemná provázanost cvičení základních řečových dovedností – čtení, psaní, mluvení, poslech (mj. zda učebnice obsahuje přepisy nahrávek apod.);
- zda a jak učebnice pracuje s vizuálními prvky (obrázky, fotografie, výklad gramatiky...);
- jaká je srozumitelnost instrukcí v učebnici a role případného zprostředkovacího jazyka;
- jaké postavení má v učebnici mluvená nespisovná čeština;
- zda k učebnici existuje pracovní sešit, manuál pro učitele a další doprovodné materiály.

8.1.2 Přehledy české gramatiky a tematické plány

Užitečné jsou také přehledy české gramatiky pro cizince, díky kterým získá pedagog vhled do problematiky výkladu jednotlivých gramatických jevů (jak při jejich výkladu postupovat, jaká je jejich provázanost). **Velmi cenný zdroj pak představují tematické plány, které jsou pro všechny učitele určitým vodítkem k tomu, v jakém sledu žáky s češtinou (zejm. na nižších úrovních) seznamovat.**

---

98 O možnostech práce s učebnicemi češtiny pro cizince a způsobu jejich využití ve výuce neslyšících žáků jsme stručně pojednali v kapitole 4 *Jazykové vzdělávání neslyšících žáků v mladším školním věku*.

8.1.3 Čítanky a (upravené) texty

Dalším materiálem, který má ve výuce cizího jazyka své nezpochybnitelné místo, jsou texty. Kromě těch, které jsou zařazeny v učebnicích, je možné pracovat s dalšími, doplňkovými texty. **Výběr textu však není jednoduchý a rozhodně by neměl být nahodilý.** Podle předem stanoveného cíle je potřeba pečlivě zvážit: téma, adekvátnost věku, úrovní a zájmu žáků nebo přínos četby daného textu pro praktický život žáků. Na rozhodnutí pedagoga je také to, zda (příp. kdy) zařadí do výuky čtení texty autentické (originální) či adaptované (u těchto upravených pak bude muset důkladně zhodnotit jejich adekvátnost, úroveň zpracování, smysluplnost a funkčnost úprav).⁹⁹ Typy textů lze samozřejmě kombinovat, příp. je možné originální texty upravovat. To je ovšem velmi časově náročné. Doporučujeme proto využít dnes již dostupné materiály adaptované četby, příp. čítanky s adaptovanými texty.

8.1.4 Autentické materiály (textové i netextové)

V rámci výuky by se měl žák setkat také s texty neupravenými, autentickými. Pomohou mu lépe porozumět češtině, se kterou se setkává ve svém každodenním životě. Využívat lze prospekty, reklamní letáky, plakáty, nápisy, mapy, texty z časopisů, novin, inzeráty, obrázky z knih nebo učebnic naukových předmětů, jízdní řády, jídelní lístky, komiksy, fotokoláže z novin, formuláře, pohlednice, podací lístky aj. Ty všechny totiž **slouží jako zdroj pro výuku slovní zásoby, frází, instrukcí, gramatiky a celkově takového jazyka, jaký nás obklopuje** a se kterým jsme stále v kontaktu.

8.1.5 Videá

Práci s texty a tištěnými materiály je vhodné pravidelně obohacovat zařazováním audiovizuálních materiálů. Otevřené internetové prostředí nabízí bezpočet možností. Videonahrávky můžeme využívat různým způsobem. **Slouží jako motivační prvek k práci s texty a zpestří výuku.** Využit je lze i jako motivační prvek k zadání písemné práce na určité téma. Ve vyšších třídách je také možné zařadit videa v českém znakovém jazyce k překladovým cvičením. Některá videa neobsahují mluvenou řeč,¹⁰⁰ užitečná jsou však i videa (opatřená titulky), v nichž spolu postavy hovoří.¹⁰¹ Za naši pozornost stojí jistě také výuková videa, která žákům zprostředkovávají autentickou komunikační situaci. Prostřednictvím nich se žáci setkají s jazykovými strukturami v konkrétním situačním kontextu.

---

99 Ne každé „zjednodušení“ textu je automaticky vhodné. Může se totiž snadno stát, že ve snaze o „zpřístupnění“ textu nerodilému mluvčímu je změněna/potlačena/zničena původní funkce textu (estetická, informativní, formativní, společenská a/nebo zábavná), tím text ztrácí na přitažlivosti a v důsledku toho může vést čtení takových textů i k demotivaci žáků číst, protože texty neplní svůj účel.

100 Pro žáky nižšího školního věku můžeme využít některé animované seriály, jako jsou např. *Pat a Mat*, *Krtekček*, *Gogo a Figi*, *Žížaláci*, *No, no, no!*

101 K možnostem práce s videem ve výuce viz např. Bulejčková, 2010; Canning-Wilson, 2010; Kotková, 2010.

8.1.6 Slovníky

Jako doplňkový, ale neopomenutelný materiál slouží při výuce cizích jazyků slovníky a slovníkové příručky (tištěné nebo elektronické). Žáci by měli být vedeni k tomu, aby se v nich naučili sami vyhledávat a aktivně je využívali i mimo výuku. Kromě běžných slovníků (slovníky synonym, antonym, výkladové slovníky, slovník cizích slov aj.) mohou být užitečné také překladové slovníky mezi češtinou a českým znakovým jazykem. Těch není mnoho a liší se úrovní svého zpracování i způsobem vyhledávání. Učitelům češtiny neslyšících žáků lze doporučit seznámit se zejména se **slovníkem školské jazykovědné terminologie**.¹⁰²

8.1.7 Didaktické hry

Vhodné učební postupy, správný psychologický přístup k žákům, sladění činnosti ve třídě, pocit úspěchu, obsah i učební materiál a v neposlední řadě také využití prvků hravosti, vynalézavosti a metodické připravenosti učitele jsou faktory, které mají příznivý a motivační vliv na vytváření žákovy kladného vztahu k vyučovanému jazyku. Pedagog by proto měl do výuky zařazovat atraktivní aktivity a činnosti, mj. i didaktické hry.

8.1.8 Nástroje pro ověřování jazykové úrovně

Výše jsme zmínili to, že při výběru didaktických materiálů musíme zohledňovat aktuální jazykovou úroveň žáka. V současné době se prosazuje práce s tzv. *Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky*¹⁰³ a v souvislosti s ním se rozšiřuje i testování češtiny na jednotlivých úrovních. Tyto testy využívají také učitelé, kteří chtějí získat představu o jazykové úrovni svých žáků. **Správná diagnostika jazykových kompetencí žáka je pro učitele klíčovým vodítkem pro výběr vhodných učebních materiálů a volbu odpovídajícího lingvodidaktického postupu.**

---

102 Viz *Seznam doporučených materiálů* v závěru této kapitoly.

103 K tomu blíže kapitola 5 *Společný evropský referenční rámec pro jazyky a jeho vztah k problematice jazykového vzdělávání neslyšících žáků*.

Závěrečná doporučení

- Nezapomínáme pracovat s diagnostickými materiály – pomáhají nám monitorovat dosaženou úroveň dovedností žáků.
- Pracujeme s materiály, které reflektují věk, zájmy a aktuální jazykové potřeby žáků.
- Pracujeme s materiály, které jsme pečlivě vybrali, seznámili jsme se s jejich obsahem a koncepcí.
- Učební materiály kombinujeme tak, abychom rovnoměrně rozvíjeli jazykové kompetence žáků, které se při výuce jazyka vyučují (gramatika, slovní zásoba, čtení, psaní a sociokulturní dovednosti).
- Pracujeme s materiály, které jsou přehledné a vizuálně atraktivní (žáci s vadou sluchu bývají vizuálně vnímavější).
- Nezapomínáme na motivační aktivity a zařazujeme do výuky pro žáky atraktivní činnosti.
- Udržujeme si přehled o aktuální nabídce učebních materiálů češtiny pro cizince.
- Průběžně sledujeme aktuální informace týkající se výuky češtiny jako cizího jazyka; portály zaměřené na podporu výměny zkušeností, zdokonalování metod, didaktických postupů a zpřístupnění učebních materiálů:
Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka – www.auccj.cz
Inkluzivní škola – www.inkluzivniskola.cz

8.2 Seznam doporučených materiálů

Níže předkládáme seznam vybraných učebních materiálů. Některé z nich čtenářům stručně představujeme. Uvedené charakteristiky mají sloužit jen ke zcela hrubé představě o koncepci daného materiálu. Další doporučené materiály učebnicového typu opatřené podrobnějšími anotacemi jsou k dispozici např. v elektronickém sborníku *Čeština ve výuce neslyšících* (Cícha Hronová – Zbořilová, 2011, s. 40–48).

8.2.1 Učebnice

A. Učebnice češtiny jako cizího jazyka pro (slyšící) cizince:

Adamovičová, A. – Ivanovová, D. – Hrdlička, M. (2013–2016): *Basic Czech I, II, III*. Praha: Karolinum. (učebnice pro studenty se zprostředkovacím jazykem angličtinou, obsahuje relativně velké množství užitečných a přehledných cvičení, díly jsou koncipovány pro úrovně A1, A2–B1, B1–B2)

Boccou Kestřánková, M. a kol. (2010–2017): *Čeština pro cizince A1–A2, B1, B2* Brno: Computer Press – Edika. (velmi systematická učebnice s pracovním sešitem, s omezeným množstvím ilustrací, důsledně odpovídá deklarovaným úrovním dle SERRJ)

Bořilová, P. – Holá, L. (2010–2014): *Čeština express 1, 2, 3*. Praha: Akropolis. (moderně pojatá a vizuálně atraktivní učebnice, učebnice je velmi provázaná jako celek, je proto obtížné až nemožné z ní vybírat nebo v ní přeskakovat, obsahuje učebnici, pracovní sešit, přehled gramatiky a slovní zásoby a metodickou podporu dostupnou na internetu, díly jsou koncipovány pro úrovně A1/1, A1/2, A2/1)

Cvejnová, J. (2008–2016): *Česky prosím START, I., II. A III*. Praha: Karolinum. (učebnice a pracovní sešit, obsahuje jasné gramatické přehledy bez výkladu, velké množství cvičení a textů, prvních 50 lekcí češtiny je pro ty, kteří ještě neovládají latinku, následující díly slouží jako příprava ke zkouškám z češtiny pro úroveň A1, A2 a B1 podle SERRJ)

Holá, L. a kol. (2009–2016): *Česky krok za krokem 1, 2*. Praha: Akropolis. (různé jazykové mutace; barevná, ilustracemi a fotografiemi bohatě doprovázená učebnice a pracovní sešit s manuálem pro učitele a cvičeními on-line, první díl je koncipován pro úrovně A1–A2, druhý díl prohlubuje a upevňuje učivo z prvního dílu)

Kořánová, I. – Bermela, N. (2012): *Interaktivní čeština*. Praha: Karolinum. (CD bez přepisu s pracovním sešitem; lze využít v případě, že si učitel texty přepíše sám, ev. přizpůsobí; pracovní sešit je podnětným zdrojem pro konverzační cvičení a práci s textem, určeno studentům se vstupní úrovní A2, předpokládaná výstupní úroveň B2)

Kotýková, S. – Lejnarová, I. (2004–2005): *Čeština pro malé cizince 1, 2*. Praha: Euromedia Group – Knižní klub. (dvoudílná učebnice s pracovním sešitem je určena malým dětem, které se s češtinou začínají seznamovat)

Nekovářová, A. (2006–2012): *Čeština pro život 1, 2*. Praha: Akropolis. (učebnice zahrnuje 15 lekcí, každá z nich je zaměřená na jedno konverzační téma, se kterým se žáci setkávají v běžném životě; obsahuje texty ke čtení a úkoly k nim, v menší míře gramatická cvičení, pracuje s českou frazeologií a idiomatikou, předpokládá vstupní znalost češtiny na úrovni B2)

Rešková, I. – Pintarová, M. (2004–2009): *Communicative Czech Elementary, Intermediate*. Praha: ÚJOP UK. (učebnice a pracovní sešit s velkým množstvím cvičení, které lze využívat i samostatně jako doplňující materiál k jiným učebnicím; první díl je určen začátečníkům a falešným začátečníkům, druhý díl je koncipován pro mírně až středně pokročilé)

Svobodová, J. (2011): *Učím se česky (pracovní učebnice)*. Liberec: Harry Putz. (učebnice a pracovní sešit jsou určeny žákům mladšího školního věku, s nulovou znalostí češtiny; materiál je koncipován tak, aby si žáci brzy osvojili základní slovní zásobu a konverzační obraty pro orientaci ve školním prostředí; je zamýšlen jako podklad především pro ústní interakci, může však posloužit i jako výchozí obrazový materiál pro výuku češtiny u žáků se sluchovým postižením)

Škodová, S. (2010–2012): *Domino – Čeština pro malé cizince 1, 2*. Praha: Wolters Kluwer. (učebnicový soubor složený z učebnice, pracovního sešitu a velmi podrobného manuálu pro učitele; materiál je určen žákům 1. stupně ZŠ, zejm. žákům 1. tříd, počítá proto s téměř nulovou znalostí čtení a psaní, výběrem témat i zpracováním zohledňuje zájmy a potřeby této věkové kategorie; může posloužit především jako inspirace a obrázkový podklad pro začáteční fáze výuky)

B. Učebnice češtiny jako cizího jazyka pro neslyšící:

Cícha Hronová, A. – Štindlová, B. (2011): *Učíme se (nejen) česky*. Praha: Jazykové centrum Ulita. (v tištěné i elektronické verzi dostupná učebnice s detailně vytvořenou metodikou pro učitele, určeno zejm. pro upevnění základů české gramatiky, výklad gramatiky je pojat kontrastivně – český jazyk vs. český znakový jazyk, k učebnici v elektronické verzi jsou dostupná některá interaktivní cvičení)

Macurová, A. – Homoláč, J. a kol. (1998): *Umíme číst a psát česky*. Praha: Divus.;
Macurová, A. – Hudáková, A., – Othová, M. (2001): *Rozumíme česky*. Praha: Divus. (učebnice češtiny pro neslyšící, které obsahují výklady českého jazyka s ohledem na vyjadřování ekvivalentních jevů v českém znakovém jazyce, vysvětlené gramatické jevy mají být následně upevňovány pomocí několika cvičení)

C. Elektronické zdroje učebnicového typu pro neslyšící:

Macurová, A. – Othová, M. – Prokeš, V. – Vančát, M. (2007): *Čeština pro neslyšící [CD ROM]*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených. (elektronická učebnice zaměřená na psanou češtinu, zejména na české tvarosloví – na tvorbu slovních tvarů, jejich užití a porozumění jim; učebnice se zaměřuje na výklad, procvičení především **těch jevů**, v nichž **čeští** neslyšící často chybují)

Petráňová, R. (2004–2008): *Čeština pro neslyšící v českém znakovém jazyce – předložky* [DVD ROM]. Praha: Pevnost. (čtyři DVD-ROMy, z nichž každý je zaměřen na předložkové vazby s jedním českým pádem – předložky se 3., 6. a 7. pádem, kromě výkladu v českém znakovém jazyce zahrnuje každý DVD-ROM velké množství cvičení k probíraným tématům)

D. Internetová cvičení z českého jazyka (nevázané ke konkrétním učebnicím):

<http://www.mozaika.eu/category/zdarma-cviceni-online/> [cit. 2017-10-28].
http://www.onlinecviceni.cz/exc/list_sel_topics.php [cit. 2017-10-28].
<http://czech.group.shef.ac.uk/beginners/menu/lessons.html> [cit. 2017-10-28].
<http://www.czechonlinetutor.com/cz/ucte-se-cesky-online> [cit. 2017-10-28].
<http://www.cestina2.cz/> [cit. 2017-10-28].

8.2.2 Přehledy české gramatiky a tematické plány

A. Přehledy gramatiky:

Cvejnová, J. a kol. (2016): *Referenční popis češtiny pro účely zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR – úroveň A1, A2*. Praha: NÚV. (přehled, co by měl umět žadatel o azyl a o trvalý pobyt v ČR – úroveň A1 a A2)

Harperová, J. (2012): *Čeština extra – Průvodce českou gramatikou*. Praha: Akropolis. (každá z více než 50 lekcí je věnována jedné oblasti české gramatiky a následnému procvičování; lekce jsou provázány vzájemnými odkazy, které mohou pomoci zorientovat se v tom, v jakém pořadí je vhodné některé jevy cizincům vykládat, resp. co již musí žák ovládat, aby se mohl začít učit dané téma)

Kol. autorů. *Metodika přípravy ke zkoušce z českého jazyka pro žadatele o trvalý pobyt (úroveň A1)* [online]. Praha: NÚV. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=priprava-na-zkousku&hl=cs_CZ>. (přehled toho, co by měl ovládat žák na úrovni A1, obsahuje příkladové úlohy)

Poldauf, I. – Šprunk, K. (1968): *Čeština jazyk cizí – Mluvnice češtiny pro cizince*. Praha: SPN. (starší, ale téměř jediná a v mnohém stále aktuální mluvnice češtiny určená nerodilým mluvčím tohoto jazyka)

B. Tematické plány:

Kol. autorů (2009): *Plány kurzů češtiny pro žáky cizince* [online]. Praha: META, o. p. s. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://inkluzivniskola.cz/cestina-jazyk-komunikace/plany-kurzu-temata>>.

Kol. autorů (2015): *Vzdělávací obsah ČDJ* [online]. Praha: Meta, o. p. s. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/vzdelavaci-obsah-cdj>>.

8.2.3 Texty a čítanky (adaptovaná četba)

Časopis AHOJ – <https://www.casopis-ahoj.cz/> [cit. 2017-10-28]. (časopis pro studenty češtiny jako cizího jazyka, texty rozčleněny podle úrovní, časopis obsahuje návazná lexikální a gramatická cvičení)

Holá, L. (2008–2013): *Pohádky, Povídky malostranské, Pražské legendy, Staré pověsti české a moravské*. Praha: Akropolis. (adaptované texty s doplňkovými gramatickými a lexikálními cvičeními; Pohádky a Pražské legendy jsou určeny pro úroveň A2, Nerudovy povídky a Staré pověsti české a moravské pro úroveň B1)

Kořánová, I. (2012): *Česká čítanka – adaptované texty a cvičení ke studiu češtiny jako cizího jazyka*. Praha: Akropolis. (sedmnáct adaptovaných textů známých českých autorů a navazující cvičení)

Kotková, R. (2009): *Povídky z jedné kapsy a Povídky z druhé kapsy*. Praha: ASA, s. r. o. (adaptované povídky Karla Čapka s doplňkovými gramatickými a lexikálními cvičeními, úroveň B2)

Petráňová, R. a kol. (2011–2014): *Čtení nás baví: Úvod do literatury pro žáky ZŠ pro sluchově postižené I, II*. Praha: Jazykové centrum Ulita. (učebnice, obsahuje DVD, výklady literárních pojmů a překlady textů a do českého znakového jazyka)

Ptáčková, K. a kol. (2009–2012): *Veselé čtení 1, 2, 3, 4: čítanka pro druhý stupeň základního vzdělávání žáků se sluchovým postižením*. Praha: Fortuna. (čítanka s DVD s překladem textů do českého znakového jazyka)

Sigmundová, K. – Sládek Antalovská, K. (2016): *Golem*. Praha: Fortuna. (adaptace románu Gustava Meyrinka pro úroveň češtiny B2, každá kapitola doplněna o cvičení před čtením, během a po čtení)

Sůvová, P. – Vlna, L. (2013): *Obráz Doriana Graye*. Tábor: Sova Libris. (adaptace známého románu Oscara Wilda na úroveň češtiny B2, v závěru obsahuje navazující cvičení s klíčem)

Sůvová, P. (2010): *Alenka v říši divů*. Tábor: Sova Libris. (adaptace knihy Lewise Carrola na úroveň češtiny B1, v závěru obsahuje navazující cvičení s klíčem)

Zajíc, V. (2016): *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Praha: Fortuna. (adaptace románu Jaroslava Haška pro úroveň češtiny B2, každá kapitola je doplněna o cvičení před čtením, během a po čtení)

8.2.4 Videomateriály určené pro výuku češtiny pro cizince

<http://www.kurzycestinyprocizince.cz/cs/e-learning.html> [cit. 2017-10-28]. (deset kratších videí zejména pro mladší žáky – „čeština do školy“ – a dvacet pro starší žáky a dospělé – „čeština do práce“ –, vše s návaznými cvičeními, k tomu navíc pro učitele videokurzy)

k jednotlivým lekcím a doplňkové materiály ke stažení; videa sice neobsahují titulky, ale lze k nim rozkliknout přepisy, vzhledem k délce a přehlednosti záběrů dobře srozumitelné, videa představují prototypické dialogy zejm. pro nižší úroveň – představování, žádost, omluva atd.)

http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/index.php?p=vyukova-vidoa-2&hl=cs_CZ [cit. 2017-10-28]. (celkem třicet videí k 15 tématům, každé téma zpracováno zvlášť pro úroveň A1 a A2, veškerá videa opatřena titulky; zacíleno na cizince, kteří žijí v ČR a žádají o trvalý pobyt, zaměřeno na sociokulturní kompetence pro dané úroveň, tematicky vhodné pro starší žáky a dospělé – např. domluva s majitelem bytu, volání policie)

8.2.5 Slovníky

Internetová jazyková příručka [online]. ÚJČ AV. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://prirucka.ujc.cas.cz/>>

Kol. autorů. (2008): *Můj první slovník českého jazyka*. Praha: Fraus. (slovník se dvěma částmi – první členěna tematicky, určená pro 1. ročník ZŠ; druhá část s abecedním heslářem určená pro 2.–3. třídu ZŠ)

Obrázky k prvnímu čtení [online]. [cit. 2018-1-9]. Dostupné z: <<http://www.globalncteni.cz/clanek/obrazky-z-prvniho-cteni/>>. (19 tematicky rozčleněných souborů základních slovíček s obrázky a slovy psanými velkými tiskacími písmeny, volně ke stažení)

Nováková, R. – Vysuček, P. – Šůchová, L. a kol. (2007): *Slovník český jazyk – český znakový jazyk: Školská jazykovědná terminologie pro 1. a pro 2. stupeň ZŠ* [CD-ROM]. Praha: FF UK.

Okrouhlíková, L. – Motejzík, J. – Vysuček, P. a kol. (2003): *Lexikologie pro základní školy* [CD-ROM]. Praha: FF UK. (terminologie v češtině a v českém znakovém jazyce)

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (2003): Praha: Academia.

Školní slovník současné češtiny (2012): Praha: Lingea.

8.2.6 Didaktické hry

Hladík, P. (2016): *111 nových her pro atraktivní výuku jazyků*. Praha: Grada. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <http://inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/univerzalni-aktivity>. (v tištěné i elektronické verzi dostupný nápadník jazykových her pro různé jazykové úrovně, které jsou rozčleněny podle oblastí na hry aktivizující, seznamovací, konverzační, gramatické a hry pro rozvoj psaní; doprovodné materiály jako kartičky, herní plány aj. volně ke stažení on-line)

Procházková, P. (2010): *Čeština pro cizince – jak pracovat se sadou obrázků?* [online]. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/7693/CESTINA->

PRO-CIZINCE-%e2%80%93JAK-PRACOVAT-SE-SADOU-OBRAZKU-1CAST.html/>. (nápadly na několik her zaměřených na procvičování českých sloves, lze přizpůsobit i na oblasti české gramatiky)

8.2.7 Nástroje pro ověřování jazykové úrovně

Certifikovaná zkouška z češtiny pro cizince (CCE) – podrobné informace [online]. Praha: ÚJOP UK. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://ujop.cuni.cz/zkouska/informace/certifikovana-zkouska-z-cestiny-pro-cizince-cce#pred-zkouskou-jak-se-pripravit-na-zkousku>>. (přehled požadavků a několik modelových testů z češtiny jako cizího jazyka, úrovně A1–C1)

Certifikovaná zkouška z češtiny pro mládež – Obecné informace k CCE pro mládež [online]. Praha: ÚJOP UK. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://ujop.cuni.cz/zkouska/informace/certifikovana-zkouska-z-cestiny-pro-mladez>>. (přehled požadavků a několik modelových testů z češtiny jako cizího jazyka pro mládež, úrovně A1, A2)

Diagnostika úrovně znalosti českého jazyka (diagnostická příručka) [online] (2016): Praha, VÚP. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <http://www.cicpraha.org/upload/soubory/%C4%8De%C5%A1tina/p%C5%99%C3%ADru%C4%8Dky%20ke%20sta%C5%BEen%C3%AD/Diagnostika_%C3%BArovn%C4%9B_%C4%8De%C5%A1tiny.pdf>. (diagnostická příručka včetně ukázek konkrétních testů k určení přibližné jazykové úrovně žáků)

Kotková, R. a kol. (2016): Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny: úroveň B2 (CCE–B2). Praha: Karolinum. (tři modelové testy z češtiny jako cizího jazyka na úrovni B2, včetně klíče a vysvětlení postupu řešení)

Pečený, P. a kol. (2017): Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny: úroveň B1 (CCE–B1). Praha: Karolinum. (tři modelové testy z češtiny jako cizího jazyka na úrovni B1, včetně klíče a vysvětlení postupu řešení)

Škodová, S. – Cvejnová, J. (2016): Připravte se námi na zkoušku z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Nový formát testu A1 [online]. Praha: NÚV. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/uploads/Dokumenty/Pripravte_se_s_nami_web_2016.pdf>. (přehled toho, co by měl ovládat žák na úrovni A1, a příkladové úlohy)

Zadání písemných zkoušek [online]. Praha: Cermat. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://www.novamaturita.cz/zadani-pisemnych-zkousek-1404038149.html>>. (zkoušky z předchozích let z českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením, kteří jsou zařazeni do skupiny SP 3, úroveň B1)

Zkouška z jazyka a reálií pro účely udělování státního občanství ČR – Podrobné informace [online]. Praha: ÚJOP UK. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <<http://ujop.cuni.cz/zkouska/informace/obcanstvi#jak-se-na-zkousku-pripravit>>. (přehled požadavků a modelové testy z českého jazyka a sociokulturních kompetencí pro uchazeče o udělení státního občanství v ČR, úroveň B1)